C/2026/3539

22.7.2026

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Zakaz praktyk konwersyjnych w Unii Europejskiej

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2026/3539)

Sprawozdawca: **Pascal DEBAY**

Współsprawozdawca: **Ionuț SIBIAN**

Doradczynie i doradcy	Peter DUNNE (z ramienia sprawozdawczy, Grupa II) Ana-Bianca OPREA (z ramienia współsprawozdawcy, Grupa III)
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	4.12.2025
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia przez sekcję	24.2.2026
Data przyjęcia na sesji plenarnej	29.4.2026
Sesja plenarna nr	605
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	169/3/9

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES zdecydowanie potępia wszelkie formy praktyk konwersyjnych, które mają na celu zmianę, stłumienie lub wymazanie orientacji seksualnej, tożsamości płciowej lub ekspresji płciowej danej osoby. Praktyki konwersyjne naruszają całkowity zakaz tortur i nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania.

EKES zaleca, aby:

1.2. Komisja Europejska (dalej „Komisja") przedstawiła wniosek w sprawie prawnie wiążącego unijnego zakazu praktyk konwersyjnych (dalej „zakaz"). Proponowany zakaz powinien zakazywać wszelkich działań, które mają na celu zmianę, stłumienie lub wymazanie orientacji seksualnej, tożsamości płciowej lub ekspresji płciowej danej osoby, oraz zakazywać reklamy takich działań.

1.3. Zakaz był sformułowany w sposób wyczerpujący i precyzyjny i by jasno określał działania stanowiące praktyki konwersyjne.

1.4. Zakaz ten zabraniał praktyk konwersyjnych wobec dzieci lub dorosłych oraz reklamowania takich praktyk. Powinien on mieć zastosowanie do wszystkich podmiotów publicznych, prywatnych, profesjonalnych i nieprofesjonalnych, które stosują praktyki konwersyjne lub reklamują takie praktyki. Zakaz nie może być wykorzystywany do nakładania odpowiedzialności karnej lub cywilnej na osoby, które poddano praktykom konwersyjnym.

1.5. Zakaz przewidywał odpowiednie kary dla osób, które stosują praktyki konwersyjne lub reklamują takie praktyki. Kary te powinny odzwierciedlać poważną szkodę, jaką powodują praktyki konwersyjne, i być wystarczające, aby zniechęcić osoby fizyczne do stosowania tych praktyk lub ich reklamowania.

1.6. Zakaz obejmował cechy płciowe, tak by chronić osoby interseksualne przed niemającymi zastosowania leczniczego i przeprowadzanymi bez ich zgody zabiegami, które stanowią formę praktyki konwersyjnej poprzez wymuszenie binaryzmu płciowego.

1.7. Komisja, w porozumieniu ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim, przeprowadzała coroczną ocenę, aby nadzorować wdrażanie zakazu w sposób horyzontalny i wertykalny we wszystkich państwach członkowskich. Zakaz jest skuteczny tylko wtedy, gdy towarzyszy mu solidny mechanizm monitorowania.

1.8. Komisja sfinansowała specjalistyczne szkolenia dla kluczowych specjalistów dotyczące identyfikowania praktyk konwersyjnych i wspierania osób, które im poddano, zadbała o współpracę z działającymi na rzecz osób LGBTIQ+ organizacjami pozarządowymi, które odgrywają kluczową rolę w bezpośrednim udzielaniu wsparcia, monitorowaniu, zgłaszaniu i oferowaniu specjalistycznej pomocy, oraz zapewniła odpowiednie finansowanie tych organizacji;

1.9. Komisja sfinansowała działania edukacyjne i podnoszące świadomość w celu zwiększenia wiedzy społeczeństwa na temat praktyk konwersyjnych. Większa świadomość społeczna ma kluczowe znaczenie dla identyfikowania i eliminowania takich praktyk. Komisja powinna uwzględnić te środki w swoim programie dotyczącym praktyk konwersyjnych w ramach strategii na rzecz równości osób LGBTIQ+ na lata 2026–2030.

2. **Uwagi ogólne**

2.1. W ramach europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) zwrócono się do Komisji o wprowadzenie prawnego zakazu praktyk konwersyjnych, które są wymierzone w osoby LGBTIQ+ w UE ([1]). Praktyki te, często nazywane „terapiami konwersyjnymi", rzekomo pomagają zmienić lub stłumić orientację seksualną, tożsamość płciową lub ekspresję płciową danej osoby.

2.2. Praktyki konwersyjne zostały uznane przez Organizację Narodów Zjednoczonych, Komisarza Praw Człowieka Rady Europy i Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) za okrutne, nieludzkie i poniżające oraz potencjalnie stanowiące tortury. Wśród instytucji UE i Rady Europy wiele innych zainteresowanych stron, w tym Parlament Europejski, Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy i Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych, wyraźnie opowiedziało się za zakazem praktyk konwersyjnych.

2.3. Inicjatywa, z którą w styczniu 2024 r. wystąpiło francuskie stowarzyszenie Against Conversion Therapy (ACT), szybko zyskała poparcie i zebrała 1 128 063 podpisy. Komisja musi udzielić odpowiedzi do 18 maja 2026 r. Ma w niej przedstawić wszelkie środki, jakie zamierza wdrożyć.

2.4. Praktyk konwersyjnych w różnym stopniu zakazuje obecnie osiem państw członkowskich UE. Są to: Belgia, Cypr, Francja, Grecja, Hiszpania, Malta, Niemcy i Portugalia. W pozostałych dziewiętnastu państwach członkowskich nie obowiązuje żaden konkretny zakaz prawny ani nie istnieją ramy prawne ograniczające takie praktyki. Zakazy obowiązują również w Norwegii i Islandii, a także w krajach pozaeuropejskich, takich jak Kanada, Nowa Zelandia i Ekwador.

2.5. EKES z wielkim zadowoleniem przyjmuje tę ważną europejską inicjatywę obywatelską, ponieważ wzywał już do wprowadzenia zakazu praktyk konwersyjnych ([2]).

2.6. EKES zauważa, że zgodnie z wynikami trzeciej edycji przeprowadzonego przez FRA badania na temat osób LGBTIQ co czwarty respondent został poddany jakiejś formie „terapii konwersyjnej" ([3]). Według doniesień jedenaście procent tych praktyk zastosowali członkowie rodziny, a 5 % – członkowie wspólnot religijnych. Zgłoszone incydenty obejmowały przemoc fizyczną (3 % respondentów), przemoc seksualną (1 %) oraz zniewagę słowną lub poniżanie (14 %). Połowę kobiet transpłciowych (47 %) i mężczyzn transpłciowych (48 %) poddano takim „terapiom konwersyjnym". Spośród respondentów 76 % stwierdziło, że nie wyraziło zgody na te „terapie", a 13 % odpowiedziało, że poddało się praktykom konwersyjnym w wyniku presji lub gróźb. Pomimo różnic między szacunkami dane te wskazują na niepokojącą skalę praktyk konwersyjnych w UE.

([1]) Europejska inicjatywa obywatelska, *Zakaz praktyk konwersyjnych w Unii Europejskiej*, Numer rejestracji nadany przez Komisję: ECI(2024) 000001.

([2]) Dz.U. C 286 z 16.7.2021, s. 128; sprawozdanie działającej w EKES-ie stałej grupy ds. praw podstawowych i praworządności kończące pierwszy cykl wizyt krajowych: *FUNDAMENTAL RIGHTS AND THE RULE OF LAW National developments from a civil society perspective 2018-2024*, s. 39.

([3]) Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, *LGBTIQ equality at a crossroads: progress and challenges* (Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, 2024), s. 23.

2.7. EKES podkreśla, że osoby, które poddano praktykom konwersyjnym, muszą zostać wprost uznane za ofiary przestępstw z nienawiści i być chronione na mocy dyrektywy o prawach ofiar. Muszą mieć dostęp do specjalistycznych usług wsparcia, pomocy prawnej i ochrony przed wtórną wiktymizacją podczas postępowania sądowego, niezależnie od tego, czy dana praktyka została zastosowana przez m.in. członków rodziny, przewodników duchowych, czy pracowników służby zdrowia.

2.8. EKES podkreśla, że praktyki konwersyjne nie mają podstaw naukowych i mają szkodliwe konsekwencje, ponieważ wywołują lub wzmacniają poczucie wstydu, winy, wstrętu do samego siebie i brak poczucia własnej wartości. Może to prowadzić do wyższych wskaźników depresji, stanów lękowych, zespołu stresu pourazowego (PTSD), myśli samobójczych i prób samobójczych. To pogorszenie zdrowia i dobrostanu psychicznego dotyka ludzi w każdym wieku, ale ma szczególnie dramatyczny wymiar w przypadku dzieci i młodych dorosłych. Najważniejsze organizacje medyczne i psychologiczne potępiły praktyki konwersyjne jako niemające podstaw naukowych, nieskuteczne i niebezpieczne oraz niezgodne z prawami człowieka ([4]). Ponadto praktyki konwersyjne mają negatywny wpływ na ogół społeczeństwa, ponieważ wzmacniają fałszywe i stygmatyzujące przekonanie, że orientację seksualną, tożsamość płciową lub ekspresję płciową można lub należy „wyleczyć".

2.9. EKES jest przekonany, że praktyki konwersyjne stanowią naruszenie praw człowieka i potencjalnie naruszają liczne gwarancje określone w europejskiej konwencji praw człowieka ([5]) (EKPC, ETS nr 5), w tym w art. 2, 3, 8, 9, 10 i 14, a także w art. 1 protokołu nr 12 do konwencji. Art. 3 EKPC zakazuje tortur i nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania. Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł, że praktyki powodujące poważne cierpienie fizyczne lub psychiczne – takie jak przymusowe zabiegi medyczne, elektrowstrząsy czy wywieranie presji psychologicznej – mogą naruszać art. 3 EKPC ([6]).

2.10. Ogromne zaniepokojenie EKES-u budzi kwestia ochrony praw dziecka. Dzieci szczególnie często padają ofiarą „terapii konwersyjnych" i bardzo dotkliwie odczuwają ich skutki. Prawo rodziców do sprawowania kontroli i opieki nad dzieckiem jest ograniczone najlepszym interesem dziecka. Niezależny ekspert ONZ ds. ochrony przed przemocą i dyskryminacją ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową stwierdził, że narzucanie dzieciom terapii konwersyjnych jest niezgodne z najlepszym interesem tych dzieci ([7]).

2.11. EKES przyjmuje do wiadomości nową strategię na rzecz równości osób LGBTIQ+ na lata 2026–2030, w której potwierdzono zaangażowanie UE na rzecz równości oraz nadano priorytet wdrażaniu i współpracy, w tym wsparciu dla państw członkowskich w ograniczaniu powszechności praktyk konwersyjnych ([8]). Komisja zobowiązała się do uwzględnienia europejskiej inicjatywy obywatelskiej, a EKES wzywa ją, aby przedstawiła wniosek w sprawie dodania praktyk konwersyjnych do wykazu „europrzestępstw" zawartego w art. 83 ust. 1 TFUE oraz aby uznała te praktyki za przestępstwa z nienawiści, co zapewni jednolity poziom ochrony w całej UE.

2.12. Organizacje zawodowe w całej Europie, w tym krajowe towarzystwa psychologiczne, psychiatryczne, psychoterapeutyczne i doradcze, powinny formalnie zakazać praktyk konwersyjnych. Jednak mimo że zakazy wydawane przez tego rodzaju organizacje zawodowe odgrywają ważną rolę zapobiegawczą, są nadal jedynie wytycznymi etycznymi, a nie gwarancjami prawnymi, zaś stopień ich egzekwowania różni się w poszczególnych państwach UE. Zakazy prawne zapewniają silniejszą i spójniejszą formę ochrony, gdyż uzupełniają normy etyczne przestrzegane przez specjalistów w dziedzinie zdrowia psychicznego.

2.13. EKES podkreśla, że praktyki konwersyjne prowadzą do poważnej deprywacji społeczno-gospodarczej i wysokich wskaźników wykluczenia społecznego osób, które poddano takim praktykom. Będąca ich wynikiem trauma psychiczna, w tym depresja i zespół stresu pourazowego, poważnie osłabia szanse danej osoby na zatrudnienie i pogarsza jej wyniki w miejscu pracy. Aby zapewnić pełne włączenie osób LGBTIQ+ w rynek pracy, państwa członkowskie muszą uznać te szkody za bariery w zatrudnieniu i zapewnić zintegrowane usługi wsparcia, aby pomóc ofiarom w reintegracji zawodowej.

([4]) Zob. np. Europejskie Towarzystwo Psychiatryczne, „EPA Statement on conversion »therapies« and LGBTQ Patients".

([5]) Artykuł 6 ust. 2 TUE przewiduje, że Unia Europejska „przystępuje do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności".

([6]) Zob. np. *VC przeciwko Słowacji*, skarganr 18968/07 (ETPC, 8 listopada 2011 r.); *Spivak przeciwko Ukrainie*, skarganr 21180/15 (ETPC, 5 czerwca 2025 r.).

([7]) Sprawozdanie niezależnego eksperta ds. ochrony przed przemocą i dyskryminacją ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową – Practices of so-called „conversion therapy", 2020.

([8]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Unia równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2030, COM(2020) 725 final.

2.14. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, powinna przyjąć środki mające na celu zwalczanie wprowadzających w błąd informacji dotyczących praktyk konwersyjnych, zwłaszcza informacji dostępnych w internecie. Aby zapobiec reklamowaniu tych szkodliwych praktyk, potrzebny jest mechanizm monitorujący wdrażanie dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych i aktu o usługach cyfrowych.

2.15. Finansowanie w ramach unijnych programów powinno być ściśle powiązane z poszanowaniem wartości europejskich (art. 2 TUE) i uzależnione od ich przestrzegania. EKES zaleca przeprowadzanie audytu ex ante i ex post w zakresie różnorodności w odniesieniu do projektów finansowanych przez UE, aby zagwarantować, że nie będą one promować praktyk konwersyjnych. Ponadto w ramach programu CERV należy przeznaczyć specjalne środki finansowe dla organizacji pozarządowych udzielających wsparcia prawnego i psychologicznego osobom, które poddano praktykom konwersyjnym.

2.16. EKES jest bardzo zaniepokojony naruszeniami praw człowieka ogółem, a szczególnie naruszeniami praw osób LGBTIQ+, motywowanymi przekonaniami politycznymi lub religijnymi. Dyskryminacja, przemoc i tortury wymierzone w osoby w UE są niezgodne z podstawowymi wartościami UE, jakimi są tolerancja i wolność.

3. **Uwagi szczegółowe**

Prawnokarny zakaz praktyk konwersyjnych

3.1. EKES dostrzega, że w całej Europie nadal toczy się debata nad najskuteczniejszymi środkami zwalczania praktyk konwersyjnych.

3.2. Tam, gdzie obecnie w UE już obowiązują zakazy, większość państw członkowskich uznała praktyki konwersyjne za czyn zabroniony. Chociaż groźba odpowiedzialności karnej może zniechęcić niektóre osoby, które poddano praktykom konwersyjnym, do zgłaszania nadużyć, stosowanie prawa karnego stanowi najlepszą odpowiedź na znaczne szkody powodowane takimi praktykami i prawdopodobnie będzie odstraszało skuteczniej niż sankcje cywilnoprawne.

3.3. Niewykluczone, że w niektórych państwach członkowskich w celu potępienia praktyk konwersyjnych można by już stosować obowiązujące przepisy prawa karnego lub cywilnego, jednak poleganie na obowiązujących przepisach zamiast wprowadzenia konkretnego prawnego zakazu takich praktyk oznacza, że ignoruje się zarówno symboliczne znaczenie jednoznacznego zakazu, jak i trudności, jakie mogą napotkać niektóre osoby, które poddano praktykom konwersyjnym, jeżeli będą zmuszone do dopasowania popełnionych wobec nich nadużyć do bardziej ogólnej definicji szkody w prawie karnym lub cywilnym.

3.4. EKES podkreśla, że choć prawo karne stanowi silny środek odstraszający, wszelkie prawnokarne zakazy praktyk konwersyjnych muszą być częścią podejścia opartego na sprawiedliwości naprawczej. Kary należy uzupełnić obowiązkowym edukowaniem osób dopuszczających się praktyk konwersyjnych oraz, co najważniejsze, solidnym wsparciem społecznym dla osób, które poddano tym praktykom, aby zapobiec sytuacji, w której obawa przed ściganiem karnym zniechęca te osoby do zgłaszania praktyk, które zastosowano wobec nich w kontekście rodzinnym lub religijnym.

Praktyczny zakres zakazu praktyk konwersyjnych

3.5. Istotne jest, aby unijny zakaz praktyk konwersyjnych był sformułowany w sposób kompleksowy i precyzyjny, zwłaszcza gdy przybiera postać prawa karnego.

3.6. Unijny zakaz musi jasno określać działania, które stanowią praktyki konwersyjne. EKES zauważa, że chociaż państwa członkowskie nie mają jednolitej definicji praktyk konwersyjnych, każda unijna definicja musi obejmować pełen zakres działań stanowiących nadużycie – w tym fizyczne, emocjonalne i finansowe – które mogą być wykorzystywane do prób zmiany orientacji seksualnej, tożsamości płciowej lub ekspresji płciowej danej osoby.

3.7. Unijny zakaz musi zabraniać zarówno angażowania się w praktyki konwersyjne, jak i ich reklamowania. Zakaz reklamowania praktyk konwersyjnych, powszechny w państwach członkowskich, które już je zdelegalizowały, ma zasadnicze znaczenie dla ograniczenia punktów dostępu do tych praktyk, a także dla odpowiedniego karania podmiotów, które nie oferują praktyk konwersyjnych, ale kierują jednostki na takie zajęcia.

3.8. EKES zaleca, by – tak jak w przypadku podobnych przestępstw – unijny zakaz praktyk konwersyjnych miał skutek eksterytorialny, tak aby zabronione było wywożenie danej osoby poza UE w celu poddania jej praktykom konwersyjnym w jurysdykcji spoza UE.

Zakazane przesłanki w zakazie praktyk konwersyjnych

3.9. EKES zaleca, by unijny zakaz praktyk konwersyjnych dotyczył wysiłków na rzecz zmiany *orientacji seksualnej*, *tożsamości płciowej* lub *ekspresji płciowej* danej osoby. Te trzy przesłanki są obecnie zawarte w przepisach dotyczących praktyk konwersyjnych w Belgii, na Cyprze, w Grecji, Hiszpanii, na Malcie i w Portugalii.

3.10. Chociaż *ekspresja płciowa* jest mniej rozwiniętą koncepcją w europejskim prawie dotyczącym praw człowieka, praktyki konwersyjne wymierzone w osoby transpłciowe i niebinarne często koncentrują się na ich zewnętrznej ekspresji płci, co może być katalizatorem najpoważniejszych form krzywd związanych z „konwersją".

3.11. W całej Europie przeciwstawiono się włączeniu koncepcji *tożsamości płciowej* z uwagi na to, że ograniczałoby to zdolności klinicystów do angażowania się w medycznie wskazane rozmowy na temat tożsamości płciowej. EKES zauważa jednak, że nie ma powodu, dla którego unijny zakaz nie mógłby zostać zredagowany w sposób, który umożliwi świadczenie opieki afirmującej płeć – w dobrej wierze i odpowiedniej z medycznego punktu widzenia, w tym rozmowy na temat historii płci. Unijny zakaz powinien wyraźnie rozróżniać między „opieką afirmującą płeć" a szkodliwymi próbami „konwersji". Taka jednoznaczność ma zasadnicze znaczenie dla ochrony pracowników służby zdrowia udzielających etycznego wsparcia.

3.12. EKES podkreśla, że unijny zakaz praktyk konwersyjnych powinien także obejmować cechy płciowe, tak by chronić osoby interseksualne przed niepotrzebnymi z medycznego punktu widzenia i przeprowadzanymi bez ich zgody zabiegami, które stanowią formę praktyki konwersyjnej poprzez wymuszanie binaryzmu płciowego. W oparciu o swoje wcześniejsze stanowisko EKES apeluje o całkowity zakaz „okaleczania osób interseksualnych" ([9]).

3.13. EKES zdecydowanie zaleca, by w unijnym zakazie praktyk konwersyjnych jasno stwierdzono, że zakaz takich praktyk w odniesieniu do *orientacji seksualnej* nie uzasadnia wstrzymania odpowiedniej klinicznie opieki zdrowotnej dla dzieci transpłciowych i niebinarnych.

Zakres podmiotowy zakazu praktyk konwersyjnych

3.14. W państwach członkowskich UE, które już zakazały praktyk konwersyjnych, panuje powszechna zgoda co do tego, że każdy zakaz powinien mieć zastosowanie do wszystkich dzieci bez wyjątku. Stanowisko to, popierane przez EKES, uznaje wyjątkową podatność dzieci na szkody wynikające z praktyk konwersyjnych.

3.15. W przypadku osób dorosłych nadal toczą się dyskusje nad tym, czy prawo powinno zakazywać praktyk konwersyjnych wobec każdej osoby dorosłej, czy też – jak na Malcie, w Grecji i Niemczech – zakaz powinien obejmować wyłącznie osoby dorosłe, które nie mogą udzielić dobrowolnej i świadomej zgody na takie praktyki lub jej nie udzielają. To ostatnie stanowisko kładzie nacisk na prawo autonomicznych jednostek ludzkich do samostanowienia i do swobodnego podejmowania decyzji, nawet jeśli naraża to osobę dorosłą na szkodliwe lub stanowiące nadużycie zachowanie.

3.16. EKES uznaje, że szczególne okoliczności społeczne i kulturowe, w których zazwyczaj mają miejsce praktyki konwersyjne, znacznie utrudniają każdej osobie dorosłej, niezależnie od wieku, wyrażenie zarówno *dobrowolnej*, jak i *świadomej* zgody. W związku z tym zaleca, by unijny zakaz praktyk konwersyjnych obejmował zarówno dzieci, jak i wszystkie osoby dorosłe. W przypadku gdy taki zakaz przewiduje, że osoby dorosłe mogą wyrazić zgodę na czynności, które wchodzą w zakres definicji praktyk konwersyjnych, prawo powinno, podobnie jak na Malcie, uznawać szeroki zakres czynników, które powodują wadliwość takiej zgody.

3.17. Jeśli chodzi o osoby dopuszczające się praktyk konwersyjnych, EKES zaleca, by unijny zakaz miał odpowiednio szeroki zakres i obejmował wszystkie podmioty publiczne, prywatne, zawodowe i niezawodowe, które angażują się w działania mające na celu zmianę orientacji seksualnej, tożsamości płciowej lub ekspresji płciowej innej osoby lub reklamują takie działania.

3.18. Właściwe może być wprowadzenie unijnego zakazu w celu wskazania konkretnych podmiotów lub obarczenia większą odpowiedzialnością osób fizycznych (np. rodziców, nauczycieli, specjalistów klinicznych, pracowników społecznych), które dopuszczają się praktyk konwersyjnych wobec osób, z którymi łączy je stosunek zaufania. Osoba lub grupa nie powinna jednak móc uniknąć odpowiedzialności tylko dlatego, że działała poza swoją oficjalną rolą lub sformalizowanymi/zawodowymi stosunkami z osobą, którą poddano praktykom konwersyjnym.

([9]) Dz.U. C 286 z 16.7.2021, s. 128.

Wolność myśli, sumienia i religii

3.19. Wolność myśli, wolność sumienia i religii są podstawowymi wartościami w całej Europie i są chronione zarówno na mocy art. 9 EKPC, jak i art. 10 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

3.20. Powszechnym argumentem przeciwko zakazaniu praktyk konwersyjnych jest to, że takie restrykcje w niedopuszczalny sposób ograniczają prawo zarówno osób dopuszczających się praktyk konwersyjnych, jak i osób, które im poddano, do swobodnego wyznawania własnych przekonań religijnych. EKES uznaje znaczenie solidnej ochrony wolności religii i zauważa, że zakazy praktyk konwersyjnych nie wymagają ani nie powinny wymagać od osób wierzących lub wspólnot religijnych zmiany przekonań dotyczących orientacji seksualnej, tożsamości płciowej i ekspresji płciowej.

3.21. Wolność religii jest prawem warunkowym i nie można się na nią powoływać, aby uzasadnić poddawanie innych osób przemocy lub dyskryminacji ze względu na ich orientację seksualną, tożsamość płciową lub ekspresję płciową. W związku z tym EKES zaleca, aby unijny zakaz nie przewidywał wyłączenia dla podmiotów, które rzekomo stosują praktyki konwersyjne lub je reklamują w ramach swoich przekonań religijnych.

Kary w zakazach praktyk konwersyjnych

3.22. W państwach członkowskich, które już wprowadziły zakazy praktyk konwersyjnych, istnieje wiele dostępnych sankcji, w tym różne formy pozbawienia wolności i grzywny. EKES zaleca, by w celu zapewnienia skuteczności unijny zakaz praktyk konwersyjnych obejmował odpowiednie kary, które odzwierciedlałyby zarówno powagę, jak i ciężar popełnionego przestępstwa.

3.23. Unijny zakaz powinien zobowiązywać państwa członkowskie do wprowadzenia – w stosownych przypadkach na zasadzie współpracy transgranicznej – odpowiednich mechanizmów pozwalających monitorować i karać ewentualne praktyki konwersyjne oraz prowadzić dochodzenia w ich sprawie.

3.24. W niektórych okolicznościach właściwe może być, by unijny zakaz uwzględniał czynniki obciążające, takie jak wiek osoby poddanej praktyce konwersyjnej lub istnienie stosunku zaufania, które mogą mieć wpływ na mające zastosowanie sankcje za dopuszczanie się praktyk konwersyjnych lub ich reklamowanie.

3.25. W przypadku gdy unijny zakaz praktyk konwersyjnych zostanie wprowadzony na mocy prawa karnego, właściwe może być również wprowadzenie sankcji cywilnych, administracyjnych lub regulacyjnych, takich jak utrata lub zawieszenie licencji zawodowej lub prawa do wykonywania zawodu w danej dyscyplinie zawodowej.

Bruksela, dnia 29 kwietnia 2026 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Séamus BOLAND